

LUPȚA

Apare în fiecare zi de lucru.
Abonament: 1 an 24 cor., 6 luni 12 cor.,
3 luni 6 cor. — România: 1 an 40 cor.
— Telefon Nr. 47—82

... .. APARE
sub direcția unui
comitet de redacție.

Redacția și Administrația:
BUDAPESTA, VII., István-ut 11
inserțiuni după învoială.
Scrisori neîncercate se refuză.

Situația politică.

Intr'un stat constituțional, după natura lucrurilor, politica țării se întrupează în parlament.

Guvernul e rodul parlamentului, expresiunea voinței majorității camerei deputaților.

Responsabilitățile situației politice stau în cumpăna acestei majorități.

Dacă majoritatea susține guvernul, e semn, că aceasta reprezintă voința majorității parlamentare.

Cum stăm cu parlamentul nostru, cum stăm cu actualul guvern, numit parlament?

Oare între acest guvern și majoritatea parlamentară, există acea corelație de drept constituțional, care formează esența libertăților constituționale?

Că parlamentul Ungariei nu reprezintă voința majorității cetățenilor, se știe din listele electorale, e constatat pentru lumea întreagă prin procedurile electorale.

O asemenea situație falsă putem constata și în viața guvernului.

Majoritatea parlamentului, — lucus a non lucendo, — o formează kossuthiștii.

Care-i programul politic al kossuthiștilor?

După firea vieții politice constituționale, ai zice, că guvernul este expresiunea acestei majorități, că reprezintă programul politic al kossuthiștilor.

Vorbă se fie!

Nu numai că nu este expresiunea voinței majorității, nu numai că nu reprezintă programul politic al acestei majorități: ci din contră, guvern și kossuthiști, majoritatea dietei și guvernul țării, sunt în cea mai vădită și neîmpăcată contrarietate politică.

Ce au predicat kossuthiștii, ani, zeci de ani dearându-l?

Ruperea tuturor legăturilor cu Austria! desființarea dualizmului! independență politică, cu uniune personală, în ce privește persoana monarhului; independență economică, cu linie vamală proprie, cu tractate comerciale proprii, cu armată maghiară, cu diplomatie maghiară, cu un cuvânt stat independent, cu toate atribuțiunile economice și politice, ce se cuvin unui stat neatârnat.

Acesta este programul politic al kossuthiștilor.

Fiind ei în majoritate, ar urma cu puterea logice, că guvernul ar trebui să fie expresiunea voinței acestei majorități, să reprezinte acest program politic.

Și ce-i în realitate?

Chiar contrarul! Majoritatea camerei legislative nu numai că nu e reprezentată prin guvern, ci aceasta majoritate a depus frumos frumusețea armelor înaintea minorității parlamentare, și primește punct-de-punct toate întocmirile politice dualiste, în contra căreia s'au luptat patruzeci de ani dearându-l, cu o îndârjire și cu o dușmănie aproape turbată, totdeauna violentă, pururea gata la erupțiuni rebele și sângeroase.

Situațiunea politică e, că sistemul dualist astăzi e susținut în întregime sa prin partidul kossuthist. Va se zică prin acel partid, care l'a combătut până în pânzele albe.

Situație falsă, desgustătoare. E o adevărată decadentă și demoralizare politică.

Dar' să resfoim nițel printre paginile trecutului politic.

Partidul kossuthist, ajuns la putere morală în țară, atacă cu vehemență guvernele dualiste, începând dela Iranyi și până la Bartha Miklos, Ugron, Hollo și Kossuth Ferencz. Atacul era făcut totdeauna pe tema predilectă de patriotism, că guvernele dualiste vând țara nemților, că Ungaria e exploatată de Austria, că neamțul nesățios ne fură și banii și țara, etc.

Și ce le răspundeau dualiștii?

Toți miniștrii prezidenți, de-arându-l, fără de excepțiune le spuneau, să fie pe pace, să fie cu răbdare, că și ei râvnesc la acelaș scop, ca și kossuthiștii, numai cât pe altă cale, cu alte mijloace.

Și—când vorbeau așa, oare ce spuneau ei? Adevărul îl spuneau? Nu! ci îi mulcomiau pe kossuthiștii nerăbdători, ca să fie pe pace, și să-i lase pe ei a governa țara,—pe seama clasei privilegiate a feudalismului maghiar. Și-au căzut cu rușine!

Kossuthiștii însă s'au obosit cu așteptarea, și au vrut să pună mâna pe frânele guvernului.

Le-a succes! Sunt în majoritate în parlament, și sunt reprezentați în guvern.

Și-acum ce zic ei?

Acum vin ei, și momesc țara cu vorbe goale.

Că ei susțin întregi și nevătămate principiile patruzecișioptiste, că ei stau pe baza neschimbată a programului politic independist.

Zicând aceste, declamând astfel, votează frumusețea transacțiunea cu Austria, ridică cvota, și nici nu pomenesc de armată, de diplomatie, de uniunea personală, și alte pretențiuni, despre cari susțineau mai înainte, că țara nu poate să existe fără de ele.

Când au vorbit drept? Atunci, când erau în opoziție, sau acum, când sunt în guvern?

Nici atunci, nici acum!

Că atunci, în opoziție, au fost fățarnici, o dovedesc prin faptul lor de astăzi, când primesc un sistem politic, atâta vreme perhorescat de dânșii. Iară că nici acum nu spun adevărul, se dovedește prin declarațiunile lor în dietă și în publicistică, unde spun apriat, că numai de sâla împrejurărilor primesc dualismul, cu toate urmările lui, și puterea guvernamentală vreau să o folosească spre scopul de a realiza în viitor programul independist.

Cum adevărat? Wekerle, Széll, Andrássy, et Comp., se vor lăsa a fi trași în apele lui Kossuth, Hoitsy, Nagy György și Lengyel Zoltán?

Multe absurdități, falșități, s'au realizat în viața publică politică a Ungariei, o să vedem, dacă vom ajunge și la acest fenomen politic.

De bună seamă, va fi unic în felul său. Ce va zice țara? ce vor zice popoarele Ungariei?

Procesul e bun, pentru că e public. Tot ce se face, se face pe contul pungei, a voinței, a convingerei cetățenilor.

Veni-va timpul, și nu e departe, când se va deștepta țara, și tot bagajul acesta de guverne și de sisteme politice fățarnice, false, contrare intereselor popoarelor, va fi prăbușit, cum s'a prăbușit liberalismul fals Tisza-Bánffy, și numai după aceea putem spera o epocă mai bună pentru țară, pentru popoarele ei.

Procesul „Gazetei Transilvaniei”.
Joi, la 12 Decembrie n., s'a dezbătut înaintea Curții cu jurați din Târgul-Murășului proces de „agitație” pornit împotriva dlui Victor Braniște, în calitate de redactor responsabil al „Gaz. Tr.”, pentru articolul „Merg orbiș...”.
Jurații l'au declarat vinovat de crima

de-a fi agitat împotriva națiunii maghiare, iar tribunalul l-a condamnat la 5 zile închisoare și 100 cor. amendă. Apărător a fost dl. Cassiu Maniu, avocat în Cluj.

Trăiască libertatea de presă!

Desechilibrul ministrului Peschka. O telegramă sosită aseară din Viena anunță o clătinare a ministrului de agricultură Peschka, care ar avea de urmare o eventuală criză parțială a ministerului austriac.

Desechilibrul acesta a fost produs prin faptul, că la votarea nominală propusă de agrarul german Krützner, asupra urgenței dezbaterii meritorice a proiectului transacțiunii, 20 de agrari nemți au lăsat în baltă pe ministrul Peschka care e membru al partidului agrar german și au votat contra urgenței.

Intr'adevăr că 11 membrii agrari s'au asociat cu ministrul lor, pe de altă parte, partidul agrar german făcând parte din marea uniune național germană, compusă în total din 51 de membrii, 33 agrari și 18 populari vechi, iar o parte a acestora din urmă alăturându-se și ea pe lângă ministrul său, Peschka ar fi fost susținut de majoritatea aderentilor săi votând transacția, dar faptul că majoritatea agrarilor a votat contra urgenței și deci nesustinând pe ministrul agriculturii, faptul acesta — zic — nu poate rămânea fără a-și arăta influința și asupra unui alt portofoliu. Se zice, că ministrul Peschka în urma acestei răceli a partizanilor săi ar ceda portofoliul său unui rezoluționist și anume d-rului Pergelt, care s'a arătat, ca cel mai priceput în materie de agricultură, precum și având o influență decisivă în transacția ceho-germană, care urmează a se încheia în curând.

În legătură cu zdruncinarea portofoliului agriculturii ar sta acela al instrucției. Avându-se în vedere însă, că dr. Marchet șeful dela instrucție este singurul, care cunoaște amănunțit resortul său, se încearcă deocamdată menținerea neîntită a lui Peschka în fruntea departamentului agriculturii.

Hlinca și Curia papală. Ziarul „Narodne Politika» din Praga publică în numărul său din urmă o știre senzațională: Curia papală ar fi trimis la Rosenberg un nunciu pentru a porni anchetă împotriva episcopului Párvy care l-a destituit pe preotul slovac Andrei Hlinca.

În legătură cu știrea aceasta, «B. H-p» zice că în orice caz nu poate să fie vorba decât de delegarea unui arhiepiscop sau episcop maghiar, căci cauza nu e de o importanță atât de mare încât să fie lipsă de trimiterea unui nunciu special din Roma.

« E, însă, cert — încheie «B. H-p» — că Roma nu va permite compromiterea episcopului Párvy nici în cazul când acesta ar fi procedat incorect, — fiindcă e episcop!».

Curioase concepții are «B. H-p» despre adevăr și dreptate!

După disolvarea dietei croate. Deputații croați delegați în Camera ungară s'au întors ieri la Budapesta pentru a continua obstrucția împotriva guvernului și la discuția despre ridicarea cvotei.

Ciudat e că disolvarea dietei croate îi mulțumește pe toți: e mulțumit și guvernul și banul și deputații croați. Banul Rakodeczay speră mult dela sprijinul fostului partid național, membri acestuia au declarat însă că nu-l țin pe Rakodeczay de bărbatul politic în jurul căruia să se simtă îndemnați a se grupa.

Alegerile se vor face, probabil, în luna lui Februarie așa încât la 12 Martie când expiră termenul legal pentru convocarea dietei nouă — alegerile se vor fi terminat. Coaliția croato-sârbă (reprezentată prin deputații croați din Camera ungară) va pune candidatura în toate cercurile electorale, chiar și împotriva lui Dr. Frank, președintele partidului Starcevician. Supilo nu va mai candida în cercul său vechiu, ci în careva cerc de pe litoralul dalmatin locuit de italieni unde alegerea lui e absolut sigură. Se zvonește, însă, că în cazul când

Supilo ar reuși la alegeri (guvernul va face tot posibilul ca să nu reușească) comisia de verificare îi va anula mandatul pe motiv că numai de 1 an și ceva e cetățean ungar, iar legea cere ca deputații să fie cel puțin de 10 ani cetățeni ungari (dar numai în Ungaria!).

Partidele, de altminteri, zilele aceste vor ține conferințe pentru a stabili programul campaniilor electorale.

ROMÂNIA.

Audiența fostului prim-ministru la Suveran.

Fostul președinte al Consiliului de miniștrii D-l G. Gr. Cantacuzino a fost primit în Joia trecută în audiență de M. Sa Regele, audiență, care a durat mai mult de o oră și jumătate.

Cercurile politice acordă acestei audiențe o deosebită importanță, — deoarece ce se crede, că M. Sa și-ar fi exprimat dorința față de fostul șef al partidului conservator, ca toate partidele politice să colaboreze în deplină înțelegere la actele pe care guvernul le introduce în scopul unei ameliorări a stării țaranului.

Toți oamenii politici ai țării, cari sunt nutriți de idei într'adevăr patriotice nu trebuie să uite, că ei hotărăsc astăzi prin atitudinea lor față de proiectele guvernului soarta viitoare a României.

D-l Cantacuzino a asigurat pe Suveran, că atât dînsul cât și amicii săi politici s'au hotărât să dea mână de ajutor guvernului Sturdza, făcând toate concesiunile de care acesta are nevoie, pentru a da o soluție sănătoasă chestiei agrare.

Proiectul dlui Costinescu.

D-l Emil Costinescu, ministru de finanțe, a depus pe biurourile Camerei un proiect de lege referitor la despăgubirile ce se vor acorda agricultorilor pentru pagubele suferite din incidentul răscoalelor din primăvara acestui an.

FOIȚA ZIARULUI „LUPTA“.

O anchetă la institutul de bacteriologie

de sub conducerea Drului Babeș.

Pe cheiul Dimboviței sunt adunate mai multe așezăminte științifice. Una lângă alta sunt: institutul de chimie, institutul de bacteriologie și patologie, școala veterinară și facultatea de medicină.

Vom da aci câte-va notițe asupra institutului de bacteriologie. Acest așezământ științific a fost clădit în anul 1899, după toate cerințele științei moderne. Clădirea și instalațiile au costat aproximativ un milion de lei.

Se știe că institutul este condus de d. prof. dr. V. Babeș.

Sunt cinci servicii și anume: serviciul de anatomie-patologică, sub conducerea d-lui dr. Mironescu; serviciul de bacteriologie, sub conducerea d-lui prof. Riegler; serviciul de chimie biologică, condus de d. dr. Aurel Babeș și în sfârșit serviciul antirabic și serviciul de seroterapie antidifterică, conduse de d. dr. Emil Pop.

Tot în clădirea institutului se mai află laboratorul de medicină experimentală al d-lui prof. dr. I. Cantacuzino, care prepară, între altele, ser antidizenteric ce se trimite gratuit în toată țara și care e întrebuințat cu mult succes.

Institutul mai posedă două amfiteatre, unul mai mic pentru cursuri universitare și al doilea foarte încăpător (poate cuprinde până la 700—800 persoane) pentru conferințe, congrese medicale, etc. În această din urmă sală se pot face și proiecțiuni electrice.

În sfârșit în etajul de sus al clădirii se află instalat un bogat muzeu anatomo-patologic, cu piese preparate în cea mai mare parte de personalul institutului, restul fiind aduse dela institutul de anatomie.

Pretutindeni domnește cărățenia și ordinea cea mai perfectă.

Serviciul antirabic.

Ne vom mărgini să dăm câte-va amănunte asupra modului cum funcționează serviciul antirabic.

Ocupând aripa dreaptă a clădirii, serviciul este condus, cum am spus, de d. dr.

Emil Pop, un harnic om de știință, care servește institutul de peste 20 de ani.

Înainte de a trece la descrierea instalațiilor, vom pune sub ochii cititorilor noștri câte-va date statistice, cari vor învedera însemnătatea, din zi în zi mai mare, pe care o ia acest serviciu.

De la 1888 și până astăzi, au fost primiți 14.602 de pacienți mușcați de diferite animale turbate. Până la 31 Decembrie 1905, intrase 11.263 de pacienți. Din aceștia 10.260 au fost mușcați de ciini turbați, 420 de pisici și 352 de lupi, iar restul de alte diferite animale. Cum se vede, enorma majoritate a pacienților sunt mușcați de ciini.

În anul 1888 au intrat în institut 300 pacienți, în 1893, 400 pacienți, în 1905, au intrat 1200 și în sfârșit, în anul curent peste 1800 de pacienți. Din aceste cifre se constată o creștere progresivă, din ce în ce mai mare, a pacienților.

Este interesant de știut că dela 1888 și până acuma, mijloacele de tratament au rămas aceleași, ceva mai simplificate.

Mortalitatea.

Din cei 11.263 de pacienți tratați până la 31 Decembrie 1905, au murit, în timpul

Iată textul acestui proiect:

Art. 1. S'a deschis pe seama ministerului de finance un credit de 15 milioane de lei, care sumă se va întrebuița pentru despăgubirea proprietarilor de pagubele suferite în Martie 1907 cu ocazia răscoalilor țărănești.

Art. 2. În constatarea acestor pagube se va ține cont de importanța lor, notându-se pierderile suferite în instrumente agricole, mașini, vite de muncă, magazine, grajduri, pătule, hambare și orice fel de construcții necesare la economie, semănță, case de locuit și întru cât creditul de 15 milioane va fi suficient, se vor acorda despăgubire și pentru cerealele furate ori distruse.

Art. 3. Pentru constatarea pierderilor se va constitui în fiecare județ câte o comisie compusă din un delegat al consiliului de ministrii, din prefectul și administratorul financiar al județului.

Această comisie este autorizată să ceară ajutorul oficiului de experți, care să stabilizească valoarea pierderilor.

Art. 4. Odată constatate aceste pierderi consiliul de ministrii va decide asupra părții, — care îi se va acorda păgubașului din creditul deschis.

Art. 5. Creditul acesta va fi acoperit prin un împrumut al cărui modalitate va fi decisă de consiliul de ministrii în cazul când el nu se va putea acoperi din excedentele bugetare.

Camera

Ședința dela 29/12 Dec.

Președintele dă citire răspunsului Suvranului la adresa Camerei.

Acest răspuns îl vom da în întregime în numărul nostru viitor.

Deputații ascultă în picioare răspunsul regelui și aplaudă frenetic frumoasele și înălțătoarele cuvinte exprimate de Suvran.

După aceea se trece la ordinea de zi și ministrul Financelor d. Emil Costinescu de

tratamentului, 53 de pacienți mușcați de lupi turbați și 23 din cei mușcați de ciini. Dacă alăturăm cifra totală a celor mușcați de ciini, cu a celor mușcați de lupi, vedem că numărul morților din ultima categorie este incomparabil mai mare.

Aceste cazuri de moarte sunt datorite faptului că bolnavii au venit prea târziu la tratament, sau că mușcăturile au fost prea aproape de creier, în care caz infecțiunea cu otrava turbărei se face mult mai repede.

După teoria lui Pasteur, genialul întemeietor al bacteriologiei și al tratamentului contra turbărei, se socotesc ca insuccese de tratament numai cazurile în cari bolnavul moare după cele 15 zile cari urmează tratamentul. În această privință institutul nostru stă cât se poate de bine, căci nu s'au înregistrat din 11263 de cazuri de cât 11 cazuri de acestea, deci cam 1 la mie. Nici chiar la institutul Pasteur din Paris procentul mortalității nu este mai mic de cât acesta.

(„V. N.”)

A.

pune proiectul de lege de care vorbim astăzi.

Se ia în discuție apoi chestia regulării curselor de automobile pentru a se împiedeca accidente, precum chestia loteriei de stat unde s'au întâmplat unele neregularități cu ocazia recentelor trageri la sorți.

BULETIN PARLAMENTAR

Ședința dela 14 Decembrie.

Azi iar i s'au spus buchile guvernului și întregului partid independist. A fost nevoit să tacă și să asculte. Disidenții s'au aruncat în luptă cu toată puterea și mai cu seamă Lengyel Z. și-a vărsat tot focul ce-i ardea în inimă.

A fost și un mic incident, ce s'a iscat între Lengyel și Markos.

Anume, Lengyel mereu întrerupt de iezuitul Markos i-a spus, că nu-i răspunde, la ce Markos a ripostat: „vorbești cu toți de la etagiul al 3-lea”.

Croații au continuat cu vorbirile. Sunt însă preocupați de chestiile de acasă, unde nu peste mult vor fi alegeri. Unii dintre ei au să ducă luptă și acasă pentru mandat și și aici pentru drepturile țării Croate.

Ședința se deschide cu câteva minute după 10 ore. Președinte Justh.

Deputați sunt mulți. Guvernul încă e reprezentat bine. Dintre ai noștri: Lucaciu, Mihali.

Se citește și verifică protocolul ședinței de ieri. Se citește protocolul interpelațiilor și în fine se trece în ordinea de zi.

Disidenții.

BOZOKY ÁRPÁD. Dela început declară, că cvota nu o primește și nu o votează. Li mustră pe kossuthiștii cari votează urcarea cvotei fără să fi căpătat împ. ternicire dela alegători. Atacă guvernul, care și-a părăsit tot programul. La sfârșit declară încă odată, că de oarece guvernul leagă mâinile țării încă pe 10 ani, nu votează urcarea cvotei.

LENGYEL Z. Spune, că argumentul puternic în urma căruia nu votează cvota e lupta disperată ce a dus-o partidul independist timp de 40 de ani.

Compară luptele sincere și însuflețite din trecut cu mamelucia ce se practică de prezent. Spune, că programul nu mai e respectat, ministrii se folosesc de încrederea pusă în ei și fac lucruri, cari nu-s demne pentru țară și opinia publică. Istoria va înfiera faptele guvernului actual, care cumpără sclăvia economică a Ungariei cu bani dela Austria.

Documentează că în 1917 vom fi în o stare cu mult mai rea ca cea de azi. Guvernul sucește capul poporului și-l îmbată cu vorbe goale și late. Asta însă nu va mai ținea mult.

Il atacă pe Kossuth F., dovedește cum și șeful partidului și-a părăsit programul.

Ridicarea cvotei nu e numai periculoasă, ci și rușinoasă, pentru noi, cari am luptat totdeauna în contră.

Atacă guvernul, care vrea să-și câștige aderenți cu banchete. Spune, că sunt fleacuri vorbele rostite de unii ministri, că numai aceia sunt patrioți, cari votează cvota. Asta nu o va crede poporul.

La sfârșit înaintează un proiect de hotărâre. Proiectul acela pe care cu câțiva ani înainte îl înaintase Kossuth F. în contra cvotei.

Ce ironie! Atunci a zis Kossuth că proiectul e bun, acum a zis Lengyel, că trebuie să fie mai bun, de oarece chiar acea propunere e, care a înaintat-o șeful partidului Kossuth F., care acum votează cvota.

În Cameră s'a produs o mișcare. Cum? cu cea armă să fi lovit, pe care tu ai folosit-o înainte?

Lengyel a citit și niște versuri (le dăm în numărul de Luni) prin cari l-a așezat pe Markos.

MARKOS GYULA cunoscutul gălăgios, cere cuvânt în chestie personală. Ii răspunde lui Lengyel și recunoaște de mea culpa versurile acelea.

Ședința se suspendă pe 10 minute.

Ședința se deschide din nou.

LENGYEL Z. îi răspunde scurt.

Croatește până la sfârșitul ședinței.

MAGDICI vorbește și încheie vorbirea. Aplauze la Croați.

Se votează propunerea lui Ugron, care se primește.

Interpelații.

Scaunul prezidial îl ocupă Návay.

WEKERLE răspunde interpelației lui Bánffy făcută în chestia băncii naționale maghiare.

BÁNFFY nu ia la cunoștință răspunsul. WEKERLE răspunde din nou.

Camera ia la cunoștință răspunsul lui Wekerle.

ARTIM M. interpelează în două chestii. Interpelațiile i-se dau ministrului de interne.

Ura săcuiască!

NAGY GYÖRGY a început să vorbească de așa numita agitație ce decurge în contra statului unguresc atât aici, cât și în Ungaria. Vorbește de alegerea din Beiuș unde ar fi fost studenți din București, de călătoria lui Brătianu, de palma aplicată lui Kutsera de Grădișteanu. Vorbește cu patos însă totul e minciună. Totul se bazează pe ficțiuni ungurești. În fine după ce-și desvălește gălăgiosul săcui inima, interpelează în o chestie, în urma căreia niște soldați din România ar fi venit pe pământ unguresc.

LUCACIU V. cere cuvânt în chestie personală.

(Vorbirea întregă se va da în nr. de Luni).

Declară că la alegerea din Beiuș nu sa întâmplat nimica în contra legii, dar absolut nimic. Despre asta avem dovezi. Cetește din o gazetă patriotică ungurească felul în care s'a petrecut alegerea din Beiuș.

Da, zice Lucaci, suntem agitatori și vom agita în contra unor astfel de vorbe ca ale lui Nagy Gy.

NAGY GY. cere cuvânt în chestie personală. Nu poate documenta nimic, ci atacă în cel mai dur mod, pe părintele Lucaci.

PREȘ. vă îndrum la ordine. Nu folosiți asemenea cuvinte.

MIHALI cere cuvânt în chestie personală. Nu ise dă.

LUCACIU V. răspunde lui Nagy Gy. Declară că nu au fost agitatori din România la alegerea din Beiuș. Declară că asta e ceva tendențios.

MIHALI minciună.

VISONTAI SOMA interpelează în chestia atacurilor ce s'au ridicat contra Ungariei în parlamentul Austriac.

WEKERLE răspunde scurt.

Ședința se ridică.

Din nou provocăm și pe această cale pe toți aceia cărora le-am trimis în provocări scrisoare să achite fără întârziere restanța abonamentului, ca să nu fim siliți a sista expedarea foii la adresa dlor.

Scrisori din Viena.

—Discuția tranșacțiunii în Reichsrath—

Viena, 13 Decembrie.

Se poate zice că discuția proiectelor despre tranșacțiunea cu Ungaria s'a isprăvit și în Reichsrath. Discursurile ce se vor mai rosti, votările ce se vor mai face n'au nici o importanță, sunt numai o formalitate. Nimic nu mai poate schimba faptul că reprezentanța noastră va ratifica tranșacțiunea încheiată între cele două guverne. Momentul când Reichsrathul a votat — cu o majoritate de două treimi cerută de regulament — moțiunea de urgență prin care se pune la ordinea zilei discuția tranșacțiunii a fost considerat din partea pressei ministeriale de un moment deosebit de solemn. Publicistica oficială a apreciat cu multă căldură că Reichsrathul ales pe baza sufragiului universal și-a început activitatea cu votarea tranșacțiunii, a cărei votare nici nu se mai spera, mai ales că în anii din urmă, de când contele Badeni n'a reuit să-și valideze voința în Cameră nici prin ordonanțele în chestia limbilor, nici prin comandarea poliției în sala de ședințe, — au fost numite rând pe rând șapte cabinete cari toate au suferit naufragiu lovindu-se de chestia tranșacțiunii.

Cei cari nu privesc lucrurile prin ochii oficiali, firește, vor fi de părerea că momentul în care s'a hotărât soarta tranșacțiunii n'a fost deosebit de solemn și sublim; cel puțin membrii Reichsrathului nu vor fi avut acest sentiment, pentru că abstrăgând dela cei cari au votat cu guvernul numai din oportunitate politică, — nu există decât partide pe cari simțul lor de datorie și responsabilitate i-a forțat să contribuie și ei ca raportul economic dintre cele două state să se pună din nou pe baze solide prin votarea tranșacțiunii încheiate între cele două guverne.

Nici unul dintre deputații Reichsrathului nu va vota tranșacțiunea cu însufletire, dimpotrivă mulți dintre ei își vor strânge pumnii și în momentul când tranșacțiunea va fi votată în prima citire mulți vor avea sentimentul omului care a înghițit un hap amar.

În discursurile rostite de șefii partidelor cari numai cu greu s'a putut hotărî să voteze tranșacțiunea mereu se repețea un refren: declarația că nu votează proiectele guvernului decât fiindcă dintre două rele e mai bine să alegi cel mai mic. Discuția întregă s'a dus în semnul resignației, dar nu s'a putut observa nici urma bucuriei și veseliei de care vorbește presa oficială. Un moment foarte caracteristic pentru situație a fost și împrejurarea că adevărații șefi ai partidelor nici n'au luat parte la discuție. Pe semne, nu voiau să vină în contradicție cu atitudinea observată în această chestiune cu ani înainte.

În orice caz se poate afirma că discuția tranșacțiunii a fost lipsită de caracterul grandios care cu drept cuvânt s'ar fi putut aștepta la un proiect atât de important pentru amândouă statele. Mai mare impresie au făcut discursurile și părțile acele ale discursurilor în cari era vorba de referințele politice interne ale Ungariei, de asuprairea naționalităților nemaghiare din partea guvernului coaliționist.

Reprezentanții celor mai osebite partide, fără considerare la vederile lor politice

principiare, fără deosebire de naționalitate, au condamnat în acelaș chip politica maghiarizării și deși de altminteri, discuția tranșacțiunii n'a fost la înălțimea importanței ei, e totuș de mare însemnătate că putem constata că în ce privește critica procedurii maghiarilor împotriva naționalităților nemaghiare — Reichsrathul austriac e una.

Ministrul-președinte baronul Beck a luat și el parte la discuție cu o declarație care a fost întâmpinată cu puține simpatii. Nu i-se poate lua în nume de rău dacă a stăruit asupra favorurilor ce le-a câștigat Austria prin această tranșacțiune, nu i se poate lua în nume de rău dacă a prezentat tranșacțiunea drept cea mai favorabilă dintre câte s'au încheiat până acum, căci e prea natural ca fiecare negustor să-și laude marfa. D-l Beck a făcut însă și mai mult — și aceasta a fost cel puțin de prisos, dacă nu fără gust. A apelat la Reichsrath și la marea opinie publică de-a consolida «pacea» încheiată cu Ungaria prin tranșacțiune, folosind pe viitor față cu Ungaria alt ton. Admonestierea aceasta a fost absolut de prisos.

Dacă în Austria dispozițiile sunt împotriva Ungariei, — domni din Pesta poartă vina. Au primit răspunsul cuvenit, precum pădurea răspunde cea ce-i strigi tu. D-l Beck a mai spus să nu ne amestecăm în «afacerile interne ale Ungariei», adică să nu ne ocupăm cu lucruri ca și cele întâmplătoare la Cernova.

Apelul acesta nu va găsi răsunet, căci parlamentul austriac nici-o dată și de dragul nimănui nu va abdice de dreptul său de-a pune în lumină adevărată politica de maghiarizare, care de mult nu mai e chestie internă a Ungariei, — ci e scandal european.

Austriacus.

In chestia alegerilor congregaționale.

(Sfârșit).

Se începe actul alegerii. Președintele Iuliu Novac directorul «Nerei» și pretinsul președinte al partidului național, care constă din Bogoeviciu și funcționari și membri în direcțiune dela «Nera» începe votarea dar nu lasă alegătorii direct în sala de votare, cum a făcut-o anul trecut președintele ungar dr. Horvath, ci prin ușa din dos, îi trece prin chiliile notarului, și numai apoi în sala de votare.

Aici erau codrenii, aici era primarul, aici întra Nicolae Olariu un aderent tare al fibirăului, aici era purgatorul pentru alegătorii noștri, aici să puteau căpăta și țidule de votat și fără voie.

Bărbatul nostru de încredere Bihoiu protestează contra acestei proceduri fără folos, cere să îndepărteze pe Olariu și primari din sala vecină dar președintele zice că nu îi vede, mai apoi îl duce la ei, ear atunci zice că nu vrea să îi vadă, ear fibirăul stă de dimineața până seara lângă urnă, ca și persoana lui să însuflească încredere alegătorilor.

Să gată votarea, să numără voturile și să constate că lista românilor a învins, ear fibirăul a căzut.

Insufletirea e mare, căci toți alegătorii au așteptat scrutiniul, deși era frig tare, ear când au zărit pe cei aleși au erupt în strigăte «să trăiască».

Disperat era numai președintele alegerii, cel ce voia să fie și președinte al partidului român, căci îi picase favoritul, și deși «fiul codreanului» a avut voturile cele mai

multe, totuși l-au declarat ales numai în locul al doilea, de necaz, că el a fost contra candidatul fibirăului.

Acesta este istoricul pe scurt al vieții din Almaj dela venirea lui Péczely.

Acum să răspund și la ce am fost provocat. În Almaj nu este inteligență română, cum se pricepe asta pe sate, și conducătorii poporului erau preoții. Singura instituție română e banca «Nera» ear ca inteligență să consideră direcțiunea și funcționarii ei, și ca atari se credeau singuri îndreptățiți a conduce destinele poporului din Almaj. Atât direcțiunea cât și funcționarii sunt servili față de directorul lor, Novac, care fiind intim cu protopretorul a influențat și asupra lor, așa că au tolerat, că adunările convocate pentru a asigura reușita fibirăului, s'au ținut pe lângă asistența lor în casa institutului și în localul băncii, și mulți dintre «Neristi» au votat cu el.

Acesta este motivul, care ma îndemnat să cutez a candida contra voinței «Almăjanului»-lui pe «fiul codreanului» și nerespectând voința «Neristilor» să trântesc pe fibirău.

Motivul care mă îndeamnă să îi răspund «Almăjanului» la minciunile lui e acela, că nu pot suferi fariseismul, cu care laudă pe cei nevrednici și mișelia cu care suspicioanează pe părintele Nicolae Bihoiu, care e primul preot dela noi, și care în privința cinstei și purtării românești stă atât de sus de «Almăjanul» și cei de un calibru cu el încât aceștia nu sunt vrednici nici să îi delege curelele încălțăminteilor.

Consistorul nu trebuie să-l apăr eu, căci eu nu reflectez la brâu roșu.

În ce mă privește pe mine, nu mă scuz ci provoc poporul să se declare el, că cine e omul care a lucrat pentru binele lui, și cine sunt materialistii «Almăjanului» cari pentru bani și pe părinți și-ii vând și dela răspunsul ce mi la da poporul din Almaj îmi va depinde ținta ce o voi urma de aici înainte.

Una însă declar de acuma, că cu oameni ca aceia, cari au forțat pactul, și cari cu toată puterea voiau să împedecă reușita candidaților români, spre a asigura alegerea protopretorului, nici în chestii de interes public nu voesc să mai conclud, dreptaceia mă retrag deocamdată dela politica militantă și dau ocaziune să se formeze și între românii din Almaj o grupare mai serioasă și cinstită de conducători, cari se smulgă și fără mine conducerea din mâna unor saltimbaci ca «Almăjanul».

Dealtcum știu că cine se ascunde sub masca «Almăjanul» și pot să îi declar, că îndată lam cunoscut de pe aceia, că în ținutul nostru numai un om este așa de laș care să atace fără să-și scrie numele, numai el este, care îi place să laude tot ce e putred când pentru aceia are câștig, numai el injură tot ce e mai bun decât dânsul, și defaimă tot ce e cinstit, când prin aceia poate să se lingușască la aceia dela cari depinde, și cred că din fotografia dată aici și el va simți, că lam recunoscut.

Eu din partemi îl desconsider, și declar că cu mișei nu mai stau de vorbă, și dacă cineva voește sămi ceară socoteala să poftescă să-și subscrie numele și să ia răspunderea pentru cea ce susține, căci la pseudo-nume nu mai reflectez.

Judecata poporului din Almaj o aștept liniștit.

Bozoviciu la 4/XII 907.

Cu deosebită stimă:
Dr. Samuil Vladone.

Iarăși ceva dela alegeri.

Primim spre publicare următoarele:

On. Redacțiune!

În nr. 254 al Luptei dl Nicovală inciarcă a spăla Arapul de la Criciova, pentru că cele comunicate de mine „vatămă o parte a alegătorilor“. Care parte? Pe cei ce au votat cu candidatul guvernului?

Nu ași fi reflectat la acest răspuns, pentrucă Arapul, ori și cât la-i spăla cu săpun de teiul acesta, tot Arap rămâne, dar mă simt foarte mâhnit, când cei cu carte astfel privesc lucrurile și mă întreb: ce vor zice cei fără carte ai dlui Nicovală?

Ca să nu se creadă, că alegătorii noștri au lucrat bine de data asta, la cele comunicate de dl Nicovală observ următoarele:

La alegere au fost 6 preoți (Harmădia, Tapia, Ciresul, Criciova, Șdioara și Crivina) și 5 învățători (Tapia, Criciova, Șdioara, Crivina și Sărăzani).

De tot s'au dat 155 voturi, dintre care numai unul — zi unul — pentru candidatul naționalist. Acum, că cine la dat, nu se știe, dar că toți 11 conducătorii prezenți nu l'au putut da, este mai pe sus de ori ce îndoielă. Deci eu nu am mințit, când am scris: Treisprezece comune curat românești țărani, cu preoții și învățătorii lor au votat pentru membrii guvernului. Iară dacă și adevărul vatămă pe cineva, nam ce face.

În ce privește s uzele observ: eu nu am zis că alesul n'ar fi român și om blând. — Doar aceasta noi, cei din notariatul Criciovei, o știm mai bine; iară cei străini nu de dragul acestor însușiri i-au dat votul, ci de dragul notarului lor, despre care zice dl Nicovală, că „vrea să facă la toți domnii săi pe voie“. Asta e asta, pentru ce am zis, că noi facem deosebire între român și român. Apoi că alegătorii sunt râvnitori după slujbe, că-s cu gunoiul după cap, că darea, că... etc., aici nu reflectez la toate, pentrucă nețemeinicia lor este clară ca soarele — le-am auzit și eu și se aud pretutindenea. Dar acestea nu ne îndestulesc pe cei ce citim și scriem prin jurnale. Cu astfel de principii nu s'a făcut și nici nu se va face nicăirea nimica.

Eu așa cred, că astfel de fapte nu-mi este ertat a le scuza. Numai pocăința și îndreptatea ne vor desvinovăți înaintea lui Dzeu și a oamenilor și nu ținerea morțișă la p catele noastre.

De școala politică am amintit și eu. Dar faceți-o pentru Dzeu! acum este timp destul și nu eșiți cu ea numai după alegeri.

Ca începere observ, că nu am voit se atac cinstea politică și se votăm pe cei 3—4, cari și-au cunoscut datorințele lor și dacă totuș s'a întâmplat aceasta fără voia mea, rog pe aceștia în interesul cauzei a mă scuza. Dar tot odată rog pe dl Nicovală se nu generalizeze el aceasta cinste și să o prețindă într-o formă pentru toți alegătorii, pentrucă de fapt nu o merită toți.

Nicolae Selbăgian.

Cronica externă.

As sinarea lui Boris Sarafov la Sofia.

Joi seara Boris Sarafov cunoscutul șef al bandelor bulgare și nemernicul ucigaș al marelui Român Mihăileanu, a fost ucis cu un foc de revolver în momentul când se afla pe pragul domiciliului său. Sarafov eșise să petreacă până la ușă pe prietinel său Garvanov, când deodată un Macedonean cu numele Panitza grăbi spre cei doi șefi, stingându-le viața la amândoi. Garvanov a murit pe loc, iar Sarafov a fost transportat la spital, unde peste jumătate de ceas și-a dat sufletul. Ucigașul după sevărșirea omorului a dispărut fără de urmă.

Sarafov s'a născut la 1874 în vilaetul Salonichi. După ce absolvase gimnaziul din Salonic, s'a dus la școala militară din Petersburg, de unde la 1893 a intrat ca locotenent în armata bulgară. În anul 1899 a părăsit armata dedicându-se carierei politice militante. Terenul său de activitate de sine întăles a fost Macedonia.

Intrând în organizația macedoneană, în scurtă vreme ajunge prin ambiția și talentul său președinte al organizației. În această calitate se făcu atât de popular în ochii fiecărui Bulgar patriot, încât paralele pentru subvenționarea comitetului revolu-

ționar, încurgeau ca ploaia. Treaba mersă bine, și Sarafov trăisă lume albă, făcând dese călătorii prin Europa pentru a câștiga simpatii pe seama cauzei bulgare. La 1900 gloria lui a ajuns la apogeu. În vara acestui an se întâmplă asasinarea hoțescă a profesorului Mihăileanu, în urma căruia Sarafov era sărbătorit ca un erou în Bulgaria. În chestia macedoneană ajunsă o autoritate temută, de care bandele bulgare ascultau ca de un Dzeu.

Cu vreme însă faima lui scăzu tot mai mult, mai ales în urma contra acțiunii guvernului, care produse o sciziune în organizație. Cu toate astea Sarafov se mai bucura de trecerea înaintea conaționalilor săi. Prin moartea sa chestia bulgară îndură o pierdere mare, pe care cu greu o va putea repara un al doilea Sarafov.

Amănunte asupra asasinatelor din Sofia

(Telegramă sosită la 13 Dec. seara). Ucigașul lui Sarafov și al lui Garmanov, macedoneanul Panița, până în prezent nu a fost prins. Se vede că el ar fi trecut în Macedonia unde s'ar fi întâlnit cu complicele său Sandonsky. Autoritățile încredințate cu instrucția au cerut Sobraniei să scoată de sub imunitate pe deputatul Anton Strașimirov, care este implicat în acest omor, pentru a putea fi pus sub acuză.

Amănuntele ce vor sosi ulterior relativ la instrucția acestui dublu asasinat le vom da în numerii noștri viitori.

Corpurile celor doi asasinați au fost disecate. La autopsie s'a constatat, că amândoi au suferit de ftisie, dar s'au vindecat. Creierul lui Sarafov a cântărit 1410 gr. În mormântarea să va face mine — Duminecă — după amiază. S'au luat aspre măsuri de siguranță. Cadavrele sunt întinse în biserică pe catafalcuri, unde sosesc mereu coroane din partea comitetelor macedonene și corporațiilor armenesti. Se așteaptă și delegațiuni număroase.

Să crede că ucigașul Panița a luat asuprași execuția celor doi corifei ai comitetelor macedonene în urma tragerei la sorți.

FRANZ JOSEF Apă purgativă

ȘTIRILE ZILEI.

Vineri, 13 Decembrie n.

— Pentru cauza noastră. Ziarul belgian „*Indépendance belge*“, publică un foarte interesant interview al profesorului universitar din Berlin Delbrück, în care renumitul savant abordă cele mai avantajoase declarații în favorul cauzei noastre românești.

— Asupra stărei sănătății regelui Carol înregistrăm următoarea informație: Profesorul Noorden a sosit la București, pentru a observa efectele curei prescrise în anul trecut regelui în consiliu cu doctorul general Theodory, medicul personal al Suveranului.

Cei doi savanți au făcut Joi o nouă vizită regelui și s'au convins, că rezultatele curei prescrise sunt excelente și că starea sănătății Suveranului nu lasă nimic de dorit.

Dânșii au insistat pe lângă M. Sa să continue dieta prescrisă care constă în o odihnă atât fizică cât și spirituală și un regim special de alimentare.

Proximul număr al „Monitorului oficial“ va publica un buletin în acest sens.

— Delegația camerei române la Suveran. M. Sa Regele a primit Joi trecută la ora 12 din zi cu obicinuitul ceremonial

Biroul și Comisia Camerei care au prezentat Suveranului răspunsul adunării deputaților la Mesagiul Tronului.

Au fost de față toți d-nii miniștri.

— Convocare. Membrii Reuniunii femeilor române din Abrud, Abrudsat și jur, precum și toți binevoitorii acestei Reuniuni, sunt rugați a lua parte la *adunarea generală* ce se va ține Duminecă în 29 I. c., a. c., st. n., la orele 2 d. a., în localul școlii de fete, cu următorul program: 1. Deschiderea adunării. 2. Raportul comitetului. 3. Revizuirea Rațiociniului. 4. Staverirea bugetului pe anul 1907 | 8. 5. Esmiterea unei comisiuni pentru încassarea taxelor dela membrii vechi și noi. 6. Alegerea comitetului pe un nou period de 3 ani. 7. Alegerea alor 2 membrii verificători. 8. Eventuale propuneri. Abrud, la 10 Decembrie 1907. Ana Filip, prezidentă. Ioanu Simu, secretar.

— Cununie. Domnișoara Elena Bonciu, tînăra artistă română de mare viitor, își va serba cununia cu dl Petre Locusteanu, secretar de redacție al noului ziar bucureștean „Viitorul“, la biserica Doamna Bălașa, Duminecă, 15 Decembrie n., orele 6 seara.

Sincerile noastre felicitări!

— Necrolog. Aurel Dologa, student în clasa a VII-a gimnazială, a răposat în sanatoriu Regina Elisabeta din Budapesta, Luni, la 9 Decembrie n. În mormântarea lui a avut loc în cimitirul gr.-cat. din Borgo-Tiha, Sâmbătă, 14 Decembrie. A fost fiul harnicului preot Ion Dologa din Borgo-Tiha.

Odihniască în pace!

— „Cantorul bisericesc“ opul învățătorului George Bujigan, din Deliblat — săptămâna viitoare se va expedia de aici din Budapesta, tuturor abonaților, cari sunt rugați a le răscumpăra dela postă.

Exemplare se mai pot comanda la autor, cu prețurile următoare: broșat 10 coroane, legat în pânză frumos aurit 12 cor., jumătate piele 14 cor., lux 16 cor.

Cel mai potrivit dar de Crăciun.

— Cauțiunea ofițerilor. În ministerul de războiu din Viena s'a elaborat un nou regulament referitor la căsătoria ofițerilor. Regulamentul acesta este deja sancționat și cu 1 Ianuarie n. se va pune în practică. Când s'a elaborat acest regulament, s'a avut în vedere un singur fapt și anume: ușurarea căsătoriei ofițerilor superiori și îngreunarea căsătoriei celor inferiori. După vechiul regulament numai generalilor le era permisă căsătoria fără cauțiune, iar după cel nou le este iertat și colonelilor și vicecolonelilor. După vechiul regulament ofițerii mai tineri de 30 ani trebuiau să arate că au o leafă anuală de 3000 cor., iar cei mai bătrâni de 30, 3400 cor. Ce privește cauția, în înțelesul noului regulament sublocotenentul are să depună o cauție de 60.000 cor. (dacă e trecut de 30 ani, 40.000 cor.), locotenentul 50.000 coroane, căpitanul 40.000 și maiorul 30.000 cor. Importantă e și înnoirea, că dacă moare soția, cauția nu poate fi atinsă.

— Căsătoria principelui Ferdinand al Bulgariei. Din Berlin vine următoarea știre care a produs senzație. Este vorba despre căsătoria principelui Ferdinand. Conform acestei știri principele zilele trecute a sosit sub cel mai strict incognito la Berlin unde s'a logodit într'un hotel cu o femeie, despre care nu se știe nimica alta decât, că a sosit în haine de diaconisă în capitala Germaniei.

— Bandidul Sarafov mort. O telegramă sosită ieri seara din Sofia, vestea despre moartea lui Boris Sarafov, împușcat fiind

de un adversar al său cu numele Panitza. La alt loc al ziarului nostru ne ocupăm mai pe larg cu această întâmplare.

— **Descoperire interesantă.** La Ostia, dela gura Tiburului, cu ocaziunea săpăturilor a fost descoperită o odaie romană bine conservată, clădită în stil pompeian. Pereții sunt împodobiți cu flori, cu tot felul de figuri și alte ornamente.

Padimentul este alb, și înfrumusețat cu mozaicuri negre. Conform mărturisirilor arheologilor clasici descoperirea aceasta este cea mai prețioasă dintre cele făcute până aci la Ostia.

— **Dela școalele din Macedonia.** Dl N. Bațaria, inspector al școalelor și bisericilor române din vilaetele Salonic și Cosova, s'a dus în ziua de 7 curent la Vodena, spre a inspecta școala română de acolo și spre a aranja și chestia paraclisului.

După o ședere de două zile, dela Vodena s'a dus pentru a doua oară la Caraferia, aci însoțit fiind și de dl revizor școlar G. Cionga.

Prezența dlui inspector Bațaria a contribuit, atât la Caraferia cât și la Vodena, foarte mult la încurajarea românilor noștri

Se constată cu o vie satisfacțiune că există înțelegere perfectă între toți Românii și Corpul didactic și că școlile aromâne merg progresând.

Așa, la Vodena numărul elevilor înscriși trece de 80, iar la Caraferia trece de 90.

Se speră însă ca în anul acesta școlile aromâne din Caraferia să aibă o populație școlară de 180 elevi, număr ce acele școli nu l-au avut decât în împrejurările cele mai normale.

În ziua de 14 curent d-l inspector școlar a eșit în inspecție în Vilaetul Cosova, unde va inspecta școlile române din Scopia, Cumanova și Veles.

— **Regele Oscar pe catafalc.** Corpul defunctului rege suedez Oscar a fost transportat cu mare solemnitate dela palat în capela palatului. Carului mortuar în cortegiul funebru i-a urmat noul rege și prinții regali, după ei au urmat dignitățile civile și militare.

În capelă sicriul a fost așezat pe catafalc. După ce rostiră lângă sicriu o scurtă rugăciune, membrii familiei regale s'au înapoiat la palat.

— **Oraș în întunec.** Am făcut amintire în numărul trecut că muncitorii dela uzinele electrice și de gaz din Bordeaux au proclamat greva. Din cauza asta orașul Joi noaptea a fost în complet întunec. Pretutindeni în cafenele, restaurante au fost aprinse luminări, iar oamenii umblau pe stradă cu felinare în mâni luminând înaintea lor.

— **Senatul finlandez împotriva Ovrellor.** Senatul finlandez a lansat o ordinațiune cătră toate autoritățile administrative de a nu tolera stabilirea Ovrellor în țară. Conform listei pentru ținerea în evidență a Ovrellor, acuză la ordinațiune, mai mult de 869 Ovrei, cari sunt numai tolerați, nu-i permis să fie în țară.

Ordinațiunea aceasta își are geneza în împrejurarea, că din cauza deselor desordini antisemite din Rusia, Ovreimea se îmbulzea spre hotarele Finlandei, ca pe un adevărat Canaan. Senatul finlandez, știind ce primejdie ascunde în sine invasiunea jidovescă, n'a făcut alte decât că a închis ușa veneticilor dinaintea nasului.

Să nu se creadă, că acest fapt exclude democratismul. De loc. Se știe cât de liberală și democratică este constituțiunea finlandeză, pe care Finlandezii o apărau cu toată tăria împotriva eghemoniei rusești.

Finlandezii sunt un popor practic, cari nu sunt aplicați să se lase năpădiți de cangrena rusească. Și atitudinea aceasta a lor este totodată și instructivă, pentru-că prin ea se dovedește clar, că sentimentul democratic și umanismul exagerat față de ovrei sunt două lucruri deosebite.

— **Distincție pentru prof. Weigand.** Eruditul filolog și filoromân Dr. Gustav Weigand, profesor la universitatea din Lipsca a fost numit zilele trecute *consilier intim* (Hofrat) al regelui Saxoniei. Dânsul va cere în curând o audiență la palatul din Dresda pentru a mulțumi regelui pentru aceasta distincție.

— **Reforma Calendarului în Rusia.** Calendarul vechiu, Iulian, e pe cale să înceteze în imperiul moscovit, până eri alaltăeri atât de gelos de pravoslavnicia sa. E vorba de introducerea calendarului Gregorian. Comisiunea pentru reforma calendarului s'a întrunit zilele trecute sub președinția marelui duce Constantin pentru a decide în afacerea aceasta importantă. Comisiunea propune, dar e altă căciulă cum va dispune sfântul Sinod. Conform proiectului de reformă, cu începere din 13 Februarie a. viitor, și în Rusia ar avea să se socotească după calendarul nou.

— **Copii arși.** Soția unui muncitor din Arad se duse eri de acasă, încuind în odaie pe cei doi copilași ai săi. În absența mamei copii au început să se joace cu chibrite, aprinzând paturile. În scurtă vreme întreagă odaia era cuprinsă de flăcări, în cari s'au prăpădit și cei doi copilași. Când mama ușuratică a sosit acasă, copiii nu mai erau. În durerea ei, nefericita încercase să se sinucidă, dar a fost împiedecată la vreme.

— **Știri mărunte.** Medicinistul de anul prim Molnár Albert s'a sinucis la domiciliu, golind un pahar cu acid de carbol concentrat. Motivul sinuciderii nu se știe.

Pe linia ferată Vesoul-Besancon în Franca s'a întâmplat eri o catastrofă de tren, ciocnindu-se două trenuri, cari veneau în direcție opusă. Numărul jertfelor este cinci morți și 15 răniți. —

O fabrică pentru iarbă de pușcă a sărit în aer aproape de Barmshely în Anglia. Exploziei a căzut jertfă 2 oameni, cari se aflau în apropiere și mai mulți răniți.

S'a început procesul pentru tradare, pornit în contra lui Stoessel, fostul comandant de fortăreață la Port-Arthur și mai mulți alți generali. A fost deja ascultat și generalul Kuropatkin, care aduce cele mai grave învinuiri lui Stoessel, acuzându-l cu lașitate, pentru că a capitulat înainte de vreme, cu nesupunere, pentru că nu cedase locul generalului Kondratenko; cu raportaj mincinos, pentru că trimetea telegrame mincinoase țarului despre izbânde fictive și alte lucruri neadevărate. Kuropatkin numai un lucru a mărturisit favorabil pentru Stoessel și anume că lui este a se mulțumi a-părarea vitejească a fortului King-Tșau.

— **x Viitor de aur românimea are** dacă numai dela comercianți români va cumpăra.

Cereți preț-curent românesc dela comerciantul român F. A. Degan din Fiume (Postafiók No. 163) căci vi-l trimite gratis. În el se află toți articli pentru bucătărie: 1 kgr. cafea fină numai cu 1 fl. 20 cr., 1 kgr. *Tea* aromatică numai cu 3 fl. 25 cr., apoi Ciocoladă efină, Fructe sudice, etc., cu preț redus. Spesele de porto la 5 kgr. el le plătește. Într'un pachet trimite și mai multe mărunțisuri. Cine dorește a cumpăra efin și bine să grăbească. Toți câți au comandat au fost îndestuliji!!!

ROMANUL „LUPTEI“.

SEMNULE CELOR PATRU

de CONAN DOYLE. (17)

— Urmare —

«De-acum încolo vom avea lucru ușor continuă Holmes. — Numărul unu a avut nenorocirea de a intra cu piciorul în creozotul vărsat. Poți să vezi aici urma pasului său la marginea fluidului acestuia. Borcanul s'a spart și creozotul s'a scurs.

— Ei, și pe urmă?

— Pe urmă? — L'am prins și aceasta ne ajunge. Eu cunosc un câne care ar putea urmări mirosul acesta până la capătul lumii. Dacă un câne știe să miroase un pește tras de-alungul unei strade, cu cât mai vârtos va ști să urmărească mirosul acesta penetrant un câne dresat. E cași o problemă de regula de trei. Răspunsul ar trebui — dar, uite, aici sunt reprezentanții autorităților!»

De jos se auziau zgomot de voci și trotoare de picioare. Poarta se închise cu zgomot.

«Până a nu sosi — îmi zise Holmes — rog pune-ți mâna pe brațul și picioarele mortului. Ce simțești?

— Mușchii sunt tari ca o scândură.

— Foarte corect. Sunt mai contractați decât după o moarte naturală. Apoi să nu uităm de grimasele feții, de așa numitul «risus sardonicus». Ce deducții faci din aceste constatări?

— Cauza morții e un alcaloid vegetal, o materie asemănătoare strihninei.

— Aceasta a fost și părerea mea. Îndată ce am descoperit ghimpele, care fusesse vârat sau împușcat în cap, mi-am dat seama cum a intrat otrava în sânge. Cum ședea pe scaun, partea capului în care am găsit ghimpele era îndreptat spre gaura din tavan. Te rog acuma uită-te mai cu de-amănuntul la ghimpe.

L-am luat cu băgare de seamă între două degete și l-am ținut în fața luminii. Era lung, ascuțit și negru. Vârful era luciu cași când s'ar fi obdus cu o materie cleioasă. Capătul celalalt era retezat cu un cuțit.

«E un ghimpe englezesc? — mă întrebă Holmes.

— Nu.

— Ei bine, din toate aceste ai putea să-ți faci deducțiile. — Vin, însă, autoritățile, noi trebuie să ne retragem».

Pași greoi răsunară în coridoare. Un bărbat robust, în surtuc sur, cu ținută demnă, intră în odaie. Fața lui era roșie și umflată; ochii mici și strălucitori. Pe urma lui vineau doi polițiști și sârmanul Tadeu Scholto.

«Frumoase lucruri! — încep omul cu surtucul sur. — Frumoase lucruri! Cine sunt oamenii ăștia? Par-că ar fi un porumbar, atâta lume e în casa asta!

— Cred că mă mai cunoști, domnule Athelney Iones? — îi răspunse Holmes.

— Firește, cum nu! — Athelney respira din greu. — D-l Sherlock Holmes, teoreticianul. Te mai cunosc. Cursul despre cauză și efect ce ni l-a ținut cu prilejul furtului de juvaericele din Bishopgate nu-l voi uita nici-odată. Atunci, nu-i vorba, ni-ai arătat urmele bune, dar cred că vei recunoaște acum și d-ta că a fost mai mult noroc de cât judecată.

— O simplă deducție logică.

— Poți s'o recunoști, nu e nici o rușine. Ce-avem, însă, aici? O afacere urâtă, gravă. Nici un teren pentru teorii, numai fapte. S'a potrivit bine că am fost chiar în Noorwood, eram la gară când a sosit știrea. Ce e cauza morții omului acestuia? Ce crezi, domnule Holmes?

— Nu e un caz în care părerile ar putea fi la loc! — îi răspunse Holmes cu răceală.

(Va urma.)

Economie.

Case pentru muncitori.

Comitatul Bichiş a hotărât luarea unui împrumut în suma de 500.000 coroane, din care să zidească pe seama muncitorilor de câmp 500 case.

Comitatul va da muncitorilor de câmp casele sub condiția, că aceștia plătind în curs de douăzeci de ani o sumă hotărâtă cu chirie, după împlinirea acestor 20 ani apoi casele trec în proprietatea muncitorilor, fără de a mai plăti ceva.

Ministrul ungar de agricultură, în scopul ușurării sarcinei muncitorilor va plăti din suma chiriilor în curs de 20 ani, în fiecare an 10.000 coroane, în total va da adevărat pe seama muncitorilor un ajutor de stat în sumă de 200.000 coroane.

Muncitorii vor plăti anual 60 coroane chirie, astfel vor primi o casă cu o odaie, culină și cămară precum și un intravilan de 300 stânjini pătrați.

Asociația agricultorilor din Austria. Eri s'a ținut în Viena Asociația agricultorilor din Austria inferioară adunarea festivă din prilejul existenței de o sută de ani a Asociației. La adunarea festivă a fost de față și popularul archiduce Rainer, precum și ministrul de agricultură Ebenhoch. Toate Asociațiile agricultorilor din Austria au trimis delegați la adunare. Adunarea a hotărât crearea unui fond jubilar, din venitele cărui se va da apoi premii pe seama acelor cari se disting pe terenul agronomiei practice, apoi pe cel al învățământului agricol, precum și pe seama acelor cari își câștigă merite prin înființarea de tovărășii agricole.

Convenția comercială cu Serbia. Din Viena se vestește, că negocierile în scopul încheierii convenției comerciale cu Serbia s'au început din nou. Până acum s'au dezbătut numai chestii secundare, chestia principală — importul de vite din Serbia — se va dezbate numai după ce delegații vor fi pe deplin înțeleși în chestiile secundare.

În cercurile bine informate din Viena se susține părerea, că Serbia va face de astă dată unele concesii și astfel nu e eschisă posibilitatea încheierii convenției comerciale.

Piața din Budapesta.

I.

Cereale.

Grâu, m. netr. (100 kgr.) frum.	26 cor.	55 fil.
„ „ „ „ mijl.	25 „	90 „
„ „ „ „ slab	25 „	10 „
Secară, „ „ dela	23-80	— 24 50
Orz, „ „ „	15-70	— 16-10
Securuz „ „ „	14 75	— 14 95
Ovăz „ „ „	16 65	— 17 35
Rapiță „ „ „	34-50	— 36.-

II.

Producte.

Prețurile sunt socotite după 100 kilograme în bani gata.

Unsoare de porc, dela	145 cor.	— 148 cor.
Slănină . . . „	108 „	— 114 „
Cartofi . . . „	4.30 „	— 5.10 „

III.

Târgul de porci din Kőbánya (Steinbruch) (Prima calitate ungară.)	
Bătrâni . . . —	— fileri kilogramul.
Tineri . . . 127—129	„ „

Redactor responsabil:

GEORGE PLEȘOIANU.

Pentru țăsătoare!

Speta

cu dinți de oțel și de aramă,

cu mult mai trainice și mai potrivite decât cele cu dinți de lemn, în diferite lungimi, pe lângă prețuri moderate, se află în deposit la

Constantin Onciu neguțător
în **Torontál-Ozora.**

Cereți prețuri curente și deslușiri amănunțite!

Mijloctitorilor acord rabaturi convenite.

O colecție:

10 cărți ilustrate

de CRĂCIUN, modele mai nouă, foarte frumoase, numai

1 coroană 20 fleri.

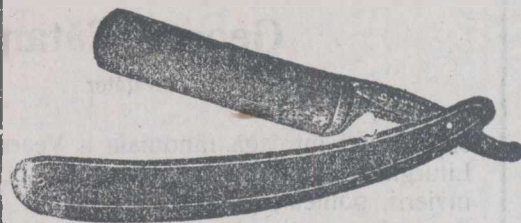
Zece ilustrate de ANUL

NOU tot cu acest preț.

Se poate comanda la administrația „Pop. Rom.“, Budapesta, VII., István-út nr. 11.

Cele mai bune briciuri pe lume!

sunt briciurile pregătite din cel mai bun oțel Englez.

Ori și cui se trimite gratuit preț-curant.

Adresa exactă:

Grauer Mihály

Kőbánya 13.

PREȚURILE:

Brici Englez	1 fl. 20 cr.
Brici Transwaal	1 fl. 50 cr.
Brici Japán	2 fl. 50 cr.
Peatră de ascuțit	— 50 cr.

Mare deposit de:

Săpun, sapunioară și pimssel.

! CEREȚI PREȚ-CURANT GRATIS !!

Cumpărați Calendarul Poporului Român pe 1908.

Cel mai frumos și bogat calendar românesc dela noi. Se estinde pe 13 coale de tipar, 208 pagini.

Cuprinsul Căllndarului:

1. Cronologia anului. Cele 12 luni cu roșu. După fiecare lună o pagină curată pentru însemnări. Regentele anului. Luna. Intunecimi. Zile de repaus. 29 Februarie. Semnele cronologice. Zile schimbătoare peste an. Posturile. Deslegarea posturilor. Anotimpurile. 2. Tabela cametelor. 3. Domnitorii din Europa cu 29 chipuri. Țările și numărul locuitorilor și cu capitala fiecărei țări. 4. Consulatele din Budapesta. 5. Poșta: I. Scrisori; II. Mandate poștale; III. Pachete; IV. Posturile. 6. Călătoria cu trenul: a) persoane; b) pachete. 7. Timbre și taxe pe tot felul de rugări, sentințe, contracte, petiții, etc. 8. Despre procese: Un articol în 10 capitole, foarte interesant și folositor pentru oameni dela sate. — Partea literară: 9. Norocul celor trei fete. 10. Câți jidani sunt pe lume? 11. Blăstămul soției (poezie). 12. Isus și paserile. 13. Blăstămul de mamă (poezie). 14. Obiceiuri rele. 15. Vrajitoarea. 16. Cucul și domnișorul. 17. Românii. 18. La botez (poezie). 19. De când sunt judecătorii? 20. Telegrafia. 21. Trai la stână. 22. Ciudățeni la animale. 23. Scrisoarea orbilor. 24. Purecele. 25. Graba strică treaba. 26. Analfașii. 28. Emigrarea. 29. Răscoala țărănească. 20. Cojocarii Sfântului Ilie. 31. Lupta pentru drepturile noastre. 32. Ră-

vașul anului cu toate întâmplările mai însemnate din lume. 36. Ce e românesc în Budapesta? 35. Razele Röntgen. 36. Baia de cărbuni. 37. Sfaturi economice. 38. Glume presărate în tot textul Calendarului și anunțuri.

Dintre ilustrații amintim: Casa deputaților (Reichsrath) din Viena. — Deputații români din parlamentul austriac. — Dr. Vasile Lucaciu. — Vichentie Babeșiu. — Deputații țărani din parlamentul austriac. — Casele fundațiunii Gozsdu din Budapesta. — Capela gr.-or. română din Budapesta. — Conducătorii comunității bisericești gr.-or. rom. din Budapesta. — Redactorii ziarului „Lupta” și „Poporul Român”. — Reuniunea meseriașilor români din Budapesta. — Personalul tipografiei „Poporul Român”. — Sala de zețarie a tipogr. „Poporul Român”. — Departamentul mașinelor de tipar a tipogr. „Poporul Român”. — Boboteaza în București. — Biserica țărului Alexandru II din St.-Petersburg. — „Vatra luminoasă” din București. — Palatul regal din Buda. — Sala mică de dans. — Odaia de dormit a regelui și alte multe chipuri.

100 la număr.

Invălitorea Calendarului și de astă dată se prezintă în formă de tot modernă, tipărită în 3 colori.

Un exemplar costă 40 fileri, iar porto postal 10 fileri. Cei ce comandă cel puțin 15 exemplare, primesc 15 procente rabat, adevărat 15 exemplare costă 5 cor. 10 fil., 25 exemplare costă 8 cor. 50 fil., 50 exempl. costă 17 cor. și așa mai departe. Dela 15 exempl. în sus plătim noi și portpostal. Cei ce comandă mai puțin de 15 exempl., plătesc 10 fileri pentru fiecare exempl. Comercianții primesc 25 procente.

Comandele să se adreseze la

„Poporul Român” Budapest, VII., István-ut 11.

CSILLIK VENDEL

croitor de haine bărbătești

își recomandă atelierul.

Prețuri convenabile.

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI-ÚT NR. 6.

„Octoih Bogat“

ediția II-a

CU LITERE LATINE

de

George Cătană

învățător

cuprinzând întreagă rânduiala a Vecerniei, Utreniei și Liturghiei, împreună cu glasurile, podobile, sfetilele învierii, polileul, pripelele și psalmii aleși, catavasiile, troparele, condacele, irmoasele, și privesnele tuturor sărbătorilor precum și tipicul catavasiilor de peste tot anul.

Mai departe conține cântări de morți și un adaus bogat de rugăciuni trebuincioase fiecărui creștin, — întocmite pe sama bisericilor și a tuturor cântăreșilor mici și mari.

Se estinde pe **312** pagini, format mare, cu un tipar frumos și curat și pe o hârtie bună și fină.

Prețurile

Legat simplu	2 Cor. 40 fil.
in pânză cu cruce aurită	3 „ —
jumătate în piele cu cruce de aur	4 „ —
întreg în piele căptușită, aurit foarte frumos și la margini, în cutie elegantă	7 „ —

La comanda să se adauge plus 20 fil. pentru porto.
Pentru trimiterea recomandată 45. fil.

Se poate comanda la administrația „Poporul Român“, Budapesta, VII., István-út nr. 11.

Săptămâna asta a apărut

DILETANTUL ROMÂN

INDIGITĂRI ȘI SFATURI
CUM SĂ JUCĂM TEATRU

SCRISE

IN UZUL SOCIETĂȚILOR DE DILETANȚI, AL REUNIUNILOR DE CÂNTĂRI CARI DAU REPRESENTAȚIUNI TEATRALE, PRECUM ȘI AL TUROR AMATORILOR JOCULUI SCENIC ::

DE

IOSIF VELCEAN

învățător în Reșița.

Cartea cuprinde **144** pag. Mărimea 8° mic.

Cartea e înzestrată cu **56** chipuri.

Prețul broșat 1 cor. Legat în pânză cor. 1.60.
Portoul poștal 10 fil.

Se poate comanda la administrația „Pop. Rom.“, Budapesta, VII., István-út nr. 11.

Dar de Crăciun!

TABLOUL DEPUTAȚILOR NAȚIONALISTI

Fotografiile foarte bine reușite ale celor 25 deputați din clubul parlamentar al naționalităților.

Mărimea tabloului 32×42.

Prețul 1 cor.

Prețul 1 cor.

Pentru pachetare și trimiterea cu poșta recomandată plus 60 fil.

Tabloul se poate comanda încadrat în ramă frumoasă. Lățimea ramei 10 cm. Prețul cu porto cu tot **5 cor. 92 fil.**

Ramă foarte frumoasă pentru ori care salon cu 4 cor. mai mult.

Un tablou admirabil în ramă foarte frumoasă care reprezintă pe

Un minunat tablou care prezintă

Mihai Viteazul

Vinerea Mare

mărimea 42X52 cm. Lățimea ramei 10 cm. Prețul 5 cor., plus 92 fil. porto.

mărimea 50X65 cm. Lățimea ramei 10 cm. Prețul 6 cor., plus 92 fil. porto.

Se poate comanda la administrația „Pop. Rom.“, Budapesta, VII., István-út nr. 11.

Dar de Crăciun pentru copii

Biblioteca copiilor, volum cu povești, foarte luxos ilustrate.

Au apărut până acum :		De toate pentru copilașii noștri, ilustrat, cartonat	
Robinson Crusoe	Lei 1.50	Robinson după Foe, bogat ilustrat, traducere de R. Rosetti, cartonat	Lei 3.—
Fetița cu bonetul roșiu	„ 1.50	Idem fără ilustrație, cartonat	„ 1.50
Basme alese	„ 1.50	Din Una mie și una nopți cartonat	„ 3.—
Din lumea copiilor	„ 1.50	Copiii la țară, o poveste veselă. Un volum mare, foarte bogat ilustrat (nou), cartonat	„ 3.—
Jucăriile lui Tiți și ale Mimi	„ 1.50	Florini Al.: Povești populare, cartonat	„ 2.—
Bunădimineața lui Moș Ajun	„ 1.50	Iosif Sf.: A fost odată, cartonat	„ 1.50
Animalele domestice, cu ilustrațiuni și versuri, foile gros cartonate indestructibile	„ 2.—	Smara: Corbul cu pene de aur, povești, ilustrat, cartonat	„ 2.50
ABC, Învățăm să citim (nou)	„ 1.50	Speranția Th.: Pentru toți copiii, frumos ilustrat, cartonat	„ 2.50
Învăț să socotești, dacă vrei să nu greșești. Carte cu ilustrațiuni instructive de calcul, cartonat	„ 2.50		
Povestea celor doi sbârliți, cartonat	„ 1.50		
A fost odată...! Povești alese. Un volum mare cu ilustrații (nou), cartonat	„ 2.50		

Biblioteca copiilor (ediția „Luceafărului“ Sibiiu):

Volumul I.	Cor. 1.60
„ II.	„ 1.60
„ III.	„ 2.—

Se poate comanda la administrația „Poporul Român“, Budapesta, VII., István-út nr. 11.